

Praca nad zachowaniami trudnymi – rozwijanie kompetencji społecznych dzieci

trzy komponenty agresji: deficyty umiejętności społecznych (aspekt behawioralny), trudności kontroli złości (aspekt emocjonalny) i specyficzne wzory myślenia (aspekt poznawczy, kognitywny). Odpowiadają temu trzy komponenty TZA: trening umiejętności prospołecznych, trening kontroli złości i trening wnioskowania moralnego.

*"Powiedz mi, a zapomnę,
pokaż mi, a zapamiętam,
pозwól mi zrobić, a zrozumiem".*

Najczęściej, przez agresję rozumiemy zachowanie, polegające na niszczeniu przedmiotów, wyrządzaniu szkody innym lub sobie samemu. Przemoc natomiast to agresja skierowana na inne osoby.

Można wyróżnić agresję słowną (werbalną) i fizyczną. Agresja werbalna przybiera formę wypowiedzi napastliwych, szkodzących lub poniżających skierowanych do osoby będącej przedmiotem agresji i występujących w jej obecności (groźenie, straszenie, odpędzanie).

Agresja fizyczna obejmuje zachowania napastliwe i destrukcyjne, mające za przedmiot rzeczy, które wskutek ataku ulegają uszkodzeniu lub zniszczeniu. Do zachowań destrukcyjnych należy rzucanie, uderzanie, kopanie, wyważanie, wybuchy złości, niszczenie lub uszkodzanie rzeczy: psucie, brudzenie, wybijanie szyb.

RODZAJE AGRESJI I ODPOWIADAJĄCE IM INTERWENCJE

Agresja instrumentalna	CECHY	Agresja reaktywna
<ul style="list-style-type: none">• skierowana na cel• celem jest korzyść lub dominacja• poziom emocji jest niski• działania są planowane		<ul style="list-style-type: none">• skierowana przeciw osobie• celem jest krzywda lub szkoda• złość, przemijająca• działania afektywne
WŁAŚCIWA INTERWENCJA		
<ul style="list-style-type: none">• konsekwentne karanie zachowania agresywnego• konsekwentne nagradzanie zachowań prospołecznych• trening umiejętności społecznych		<ul style="list-style-type: none">• trening kontroli złości• trening empatii

Według Goldsteina (1998)

Trening Umiejętności

Trening umiejętności prospołecznych obejmuje 50 umiejętności, ważnych w życiu społecznym. Umiejętności te można ująć w sześciu grupach:

- Wstępne umiejętności społeczne, np. prowadzenie rozmowy, mówienie komplementów.
- Zaawansowane umiejętności społeczne, np. prośenie o pomoc, przekonywanie innych.
- Umiejętności emocjonalne, np. wyrażenie swoich uczuć, radzenie sobie z czymś gniewem.
- Umiejętności alternatywne wobec agresji, np. pomaganie innym, unikanie bójek.
- Umiejętności kontroli stresu, np. reakcje na niepowodzenie, radzenie sobie z presją grupy.
- Umiejętność planowania, np. znajdowanie przyczyn problemu, określenie swoich możliwości.

Zmiana zachowań agresywnych na zachowania społecznie pożądane odbywa się w sposób ściśle zaprogramowany i jednoznaczny poprzez cztery procedury:

- modelowanie (wzór prawidłowego wykonania danej umiejętności do naśladowania)
- odgrywanie ról
- informacje zwrotne
- generalizację i transfer, czyli przeniesienie ćwiczonych umiejętności do praktyki życia codziennego w szkole, w domu i w grupie rówieśniczej.

Bibliografia:

1. Kształtowanie umiejętności prospołecznych małego dziecka. Profilaktyka agresji i zaburzeń zachowania w przedszkolu i przygotowaniu do szkoły

Autor: Ellen McGinnis, Arnold P. Goldstein

2. Pomoc dzieciom w radzeniu sobie z gniewem. Podejście poznawczo-behawioralne

Autor: Jim Larson, John E. Lochman

3. SPOSÓB NA TRUDNE DZIECKO Przyjazna terapia behawioralna.

Autor: Pisula Agnieszka, Kołakowski Artur